

ชุมชนริมน้ำจันทบูร การจัดการชุมชนผ่านมิติทรัพย์สินทางวัฒนธรรม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมและการพัฒนา)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

ชุมชนริมน้ำจันทบุรี กับการจัดการชุมชนผ่านมิติทางทรัพยากรวัฒนธรรม
RIMNAM CHANTHABOON COMMUNITY AND LOCAL SELF GOVERNANCE THROUGH CULTURAL RESOURCE DIMENSION.

ชยภา อานามวัฒน์ 5136867 LCCU/M

ศศ.ม.(วัฒนธรรมและการพัฒนา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ณรงค์ อาจสมิติ, Ph.D., ชิดชยางค์ ยมาภัย, Ph.D.

บทคัดย่อ

ชุมชนริมน้ำ คือ ชื่อเรียกชุมชนโบราณแห่งหนึ่ง อยู่ในตำบลจันทนิมิต อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำจันทบุรี บริเวณดังกล่าวเคยเป็นตลาดและย่านการค้าริมน้ำเก่าแก่ ต่อมาเมื่อปี พศ.2533 ได้เกิดเพลิงไหม้ เป็นเหตุให้บ้านเรือนริมน้ำจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นบ้านไม้เสียหาย และนับเป็นการยุติบทบาทของการเป็นย่านการค้าที่เจริญรุ่งเรืองลง ปัจจุบันชุมชนริมน้ำจึงเป็นเพียงแหล่งบ้านเก่าสมัยอาณาจักร และแหล่งรวมวิถีชีวิตวัฒนธรรมตลอดจนภาพประวัติศาสตร์ความทรงจำเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเมืองจันทบุรี แม้ปัจจุบันชุมชนริมน้ำจะเป็นเพียงความทรงจำของภาพอดีตที่เคยรุ่งเรือง อดีตของย่านการค้าเก่าแก่ แต่สิ่งที่ยังคงหลงเหลือมาถึงปัจจุบันนั้นคือความเป็นชุมชนที่เป็นแหล่งรวมของผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม นั่นคือ บริเวณชุมชนที่เป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายญวน นับถือศาสนาคริสต์ และชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีนที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

นอกจากนี้ วิถีชีวิตแบบชาวริมน้ำในชุมชนริมน้ำจันทบุรี ก็เป็นวิถีที่เรียบง่าย สงบและงดงาม มีวิถีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยอดีต ทั้งด้านอาชีพ การดำรงชีวิต ภูมิปัญญา ความสัมพันธ์แบบบ้านใกล้เรือนเคียง วัฒนธรรมการกินอยู่ ไปจนถึงประเพณีที่สะท้อนถึงการอยู่ร่วมกันในท่ามกลางความหลากหลายของผู้คนหลายวัฒนธรรมดังกล่าว และสิ่งเหล่านั้นล้วนเป็นสิ่งที่ชาวชุมชนริมน้ำจันทบุรีตระหนักและเห็นคุณค่า ตลอดจนต้องการรักษาภาพของชุมชนอันสงบงามเหล่านี้ให้คงความน่าอยู่ต่อไป นำไปสู่การจัดการในเชิงกระบวนการ โดยคนใน ซึ่งเป็นเจ้าของชุมชนขึ้นในเวลาต่อมา

การศึกษาในบทนี้ เป็นการศึกษา มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมน้ำจันทบุรี เพื่อวิเคราะห์ว่า สิ่งที่ชาวชุมชนริมน้ำและคนทั่วไปมองว่า คือ มรดกทางวัฒนธรรมซึ่งถือเป็น เป็นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมอันแสดงถึงอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจของชาวชุมชนริมน้ำจันทบุรีคืออะไร และมรดกทางวัฒนธรรมนั้นเป็นเครื่องแสดงถึงพลังของชุมชนในกระบวนการจัดการและประยุกต์ใช้มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนในลำดับต่อไปอย่างไร โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาชุมชน คือ แนวคิดเรื่องทุน แนวคิดเรื่องการจัดการชุมชนและแนวคิดเรื่องการพัฒนาชุมชน

คำสำคัญ : ทุนทางสังคมวัฒนธรรม / การจัดการชุมชน

93 หน้า

RIMNAM CHANTHABOON COMMUNITY AND LOCAL SELF GOVERNANCE THROUGH CULTURAL RESOURCE DIMENSION.

CHAYAPA ANAMWAT 5136867 LCCU/M

M.A. (CULTURE AND DEVELOPMENT)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : NARONG ARDSAMITTI, Ph.D., JITJAYNG YAMABHAI, Ph.D

ABSTRACT

Rimnam community is one of an old community, located in Chanthanimit District, Muang, Chanthaburi. This old riverside community on Chanthaburi river is where use to commercial and economic center, sadly in 2000,; fire accidents occurred and damaged wooden residents on riverside which ended the roll of this thriving commercial center. Now River side community is where charming of old, historical way of life, culture and building in colonial period of Chanthaburi still alive. Not only the glorious images of thriving memory is left from the past but this community still carry on being the center that gather people from different races, religions and cultures like Thai Christian of Vietnamese descent or Thai Chinese together from past to nowday.

Life style in Chanthaboon riverside community is simple, peaceful and generations to generations: careers, culture, neighbor relation, cultural consumption, all those things have been past on. It shows that people realize the value of keeping this community lively and peacefully the way it used to be which led to process oriented management by people within the community later on.

This study is about Cultural Heritage inside Chanthaboon Riverside community. To figure out what are social and culture capital as known as culture heritage that represent identity and pride of Chanthaboon riverside community and how it is applied and represent community power in organizing process, researcher has gathered information from people within community, outsider and tourists and related concepts that link the phenomenon in the riverside community to the others that use the same community cultures management in today globalization. Interesting information from this study is that social and culture capital is important in studying populist learning organization.

KEY WORDS: CULTURAL RESOURCE/LOCAL SELF GOVERNANCE.

93 pages